

Innholdsfortegnelse

Markvandring i frø tirsdag 9. mai	1
Avstandsisolering innen frøproduksjon mhp kantsoner til vann.....	1
Ugrasssprøyting i frøenga.....	3
Hvor dårlig kan enga være før vi gir den opp?.....	4
Husk sprøytevask	4

Markvandring i frø tirsdag 9. mai

Vestfold Frøavlrelag skal gjennomføre et frøkurs for artene engsvingel, raigras og strandsvingel i 2023 med støtte fra Vestfold og Telemark fylkeskommune (RK-midler). Planen var å ha en gjennomgang inne før våronna, men med mye møteaktivitet, blant annet frøkonferanse, valgte vi å utsette den delen. I tillegg skal det gjennomføres markvandring. Med en uforutsigbar vår ser vi at vi bare må starte med noen enkle markvandring og inviterer alle frøavlere med på disse. Det vil ikke være noen møteavgift, og vi satser på å være effektive med kort tid på hvert sted.

Tema vil i hovedsak være plantevern, ugrasbekjempelse og vekstregulering. Fordi mange engsvingelavlere sliter med mye grasugras (knereverumpe og markrapp særdeles) så vil bruk av Puma Extra være en av sakene som tas opp. Vi har fått to nye vekstregulatorer å benytte i all grasfrøeng, men ingen av disse er prøvet i alle arter og heller ikke aktuelle i alle. Dette gjelder Medax Max og Cerone. Hvor og hvordan vi skal bruke disse midlene blir viktig tema.

I tillegg til raigras og engsvingel vil også benytte rundturen innom engrapp og rødsvingel.

Kart over møtesteder: <http://kart.gulesider.no/m/IUBJn>

- Kl 8.00 Raigras, Bjune (jordevei sør for Bjune østre, Bispeveien 415) – areal til Øyvind Bjune.
- Kl 8.45 Engrapp, Bjune, engrapp ligger nær raigrasareal, vi går over jordet fra raigraset.
- Kl 10.00 Engsvingel, Revetal (Myreveien 29)– Ståle Brattestå.
- Kl 11.15 Rødsvingel, Åmotveien 4 – Stokke (nær Sem) – Oddbjørn Rød.

Avstandsisolering innen frøproduksjon mhp kantsoner til vann

I forbindelse med Miljøkrav og Regionalt Miljøprogram er det nå i en del områder krav om å anlegge grasdekte kantsoner langs alle vannforekomster som mottar avrenning fra jordbruksareal. I tillegg er det ønske/krav om grasdekke i dråg og flomutsatte arealer. I områder hvor dette ikke er pålagte krav er det også et klart ønske fra myndighetens side om at dette blir utført, med tilhørende tilskuddsatser over RMP.

For dem som driver med engrøproduksjon blir dette en faktor som man må tenke litt ekstra over, for å tilfredsstille kravene i «Forskrift om såvare». Ifølge forskriften står det at «Såkorn- og frøarealer skal ha en klar avgrensning slik at de er beskyttet mot innblanding og innkryssing». Forskriften angir **minimumskrav for avstandsisolering til annen sort av samme art**. Dette blir noe mer komplisert enn

tidligere ettersom det nå blir mer grasarealer langs vassdrag etc., og at disse ofte vil kunne gå i blomst. Det betyr at vi må ta hensyn til graskantene når det gjelder avstandsisolering på frøarealer.

Krav i forskriften

For arealer under 20 daa med vanlig frøproduksjon av gras og kløver er avstandskravet 100 m, for arealer over 20 daa er avstandskravet 50 m. (Der det er Prebasis eller Basisproduksjon er kravet henholdsvis 200 m og 100 m, men da får du klar beskjed om det fra såvareforretningen)

Dersom man skal så til kantsoner med gras er det da viktig å velge enten:

1. Samme sort av samme art som man dyrker frø av. For eksempel bør man velge å ha Grindstad timotei i kanten dersom du dyrker Grindstad timoteifrø. IKKE velg Lidar eller en frøblending med flere sorter timotei.

2. En annen art enn man dyrker frø av. For eksempel kan du velge engsvingel og/eller kløver i kanten der du selv har timoteifrøproduksjon.

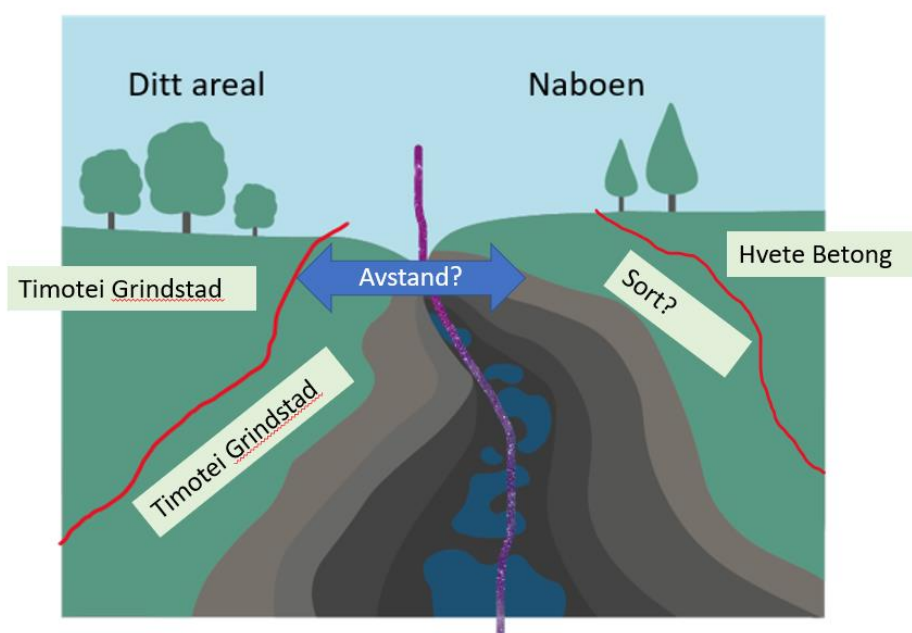
NB! Husk også på at dette også gjelder på andre siden av bekken, hvis dette er innenfor avstandskravet nevnt over. Da kan det være nødvendig å snakke med naboen om arts- og sortvalg, for ikke å få underkjent såfrøproduksjonen din.

Husk også at såvareforskriften setter begrensninger på hvilke areal man kan bruke til frøproduksjon:

Frø må ikke avles på jord der det har vært avlet annen sort av samme art de siste:

Vekst	Klasse P og B	Klasse C
Gras	4 år	2 år
Engbelgvekster	6 år	2 år
Olje- og fibervekster	5 år	5 år

Dette betyr at man må vurdere arts- og sortvalg også i kantsoner der man planlegger å ha frø i nær fremtid.

Ugrasssprøyting i frøenga

Det har vært veldig kaldt og liten sprut i veksten i det siste. Vi anbefaler å avvente bruk av Hussarpreparater noen dager, til det blir mer fart i veksten. Ellers gjentar vi budskapet om ugrassmidler fra forrige ukes Frønytt:

Mot tofrøbladet ugras i grasfrøeng

I grasfrøeng vil Starane XL/Cleave være hovedmiddel mot tofrøbladet ugras, 120-150 ml/daa. De fleste arter lar seg bekjempe greit med Starane XL. Dersom man sliter med rotugras, som åkertistel og åkerdylle, kan en full dose Ariane S ha en viss effekt. Men husk at Ariane S krever min 12 grader C. Best er effekten dersom man sprøyter når rosettene har blitt store, 2-3 uker etter normal ugrasssprøyting. Norsk frøavlerlag har fått off-label på bruk av MCPA i grasfrøeng (150ml/daa). I Danmark har det blitt spekulert i at sein sprøyting kan redusere spireevnen, men forsøk gjort av NIBIO viste at hverken 100 eller 200 ml MCPA førte til redusert spireevne uansett sprøytetidspunkt. MCPA førte imidlertid til litt reduksjon av avlinga (timoteifrø).

Saracen Delta var nytt i 2022. Man kan ikke bruke frøhalmen brukes som fôr. Midlet inneholder florasulam som i Primus + DFF som i DFF eller Legacy. Denne blandingen har fungert godt i forsøk i hundegras i Danmark, men DFF brukt om våren i frøåret i timotei førte til redusert avling i forsøk i Norge i 2020 (se Jord- og Plantekultur 2021 side 190).

Mot tofrøbladet ugras i kløverfrøeng

I rød- og hvitkløver er det kun Basagran SG som kan benyttes mot tofrøblada ugras. Vurder behovet nøye. Midlet er dyrt (> 100 kr/daa) og effekten noe variabel, men husk også på at dersom det er viktig ugras i frøenga som blir bekjempet så koster ikke behandlingen mer enn 1-2 kg frø. Bruk 160 gr/daa så snart veksten er godt i gang, men det er **veldig viktig** å ha god temperatur ved sprøyting, minst 12 grader, og helst også god temperatur om natta.

Mot grasugras i grasfrøeng

Hussar Plus OD er litt tøffere mot frøgjenlegget/frøenga enn Hussar OD som vi tidligere har hatt en off-label-tillatelse til å benytte. Men Hussar Plus OD har også noe bedre effekt mot grasugras. Kan brukes i gjenlegg til rødsvingel, sauesvingel, engkvein og bladfaks, dose 4-8 ml inntil 3 behandlinger, men maks dose 16 ml/daa totalt.

I frøeng av timotei, engrapp, rødsvingel, sauesvingel, bladfaks og engkvein, dose 8-16 ml/daa inntil 2 behandlinger, men maksimalt 16 ml/daa totalt i året. Rødsvingel, sauesvingel og til dels engkvein tåler Hussar Plus OD bedre enn de øvrige artene.

Det er viktig at plantene er i god vekst før behandling gjennomføres. I første års eng er det aktuelt å benytte to ganger med halv dose for å redusere belastningen på plantene, men i tynn og svekket eng bør det ikke benyttes Hussar Plus OD. I eldre eng er det mindre fare for skade slik at full dose kan benyttes.

Brukt i gjenleggene må en passe på at grasplantene i gjenlegget er stor nok før det sprøytes, helst 4 utviklede blader. Ikke bruk Hussar Plus OD på stresset gjenlegg eller frøeng.

Mot grasugras i kløverfrøeng

Her kan velges Agil, Focus Ultra eller Select+Renol. Agil eller Focus Ultra foretrekkes dersom man har kveke på arealet, og det bør da sprøytes sent, ved kvekas 4-5-bladstadium. Effekten mot tunrapp er begrenset. Dersom hovedproblemet er tunrapp og andre grasarter, foretrekkes Select. Agil/Focus Ultra er kun godkjent i rødkløver.

Husk sprøytevask ved sprøyting med Agil/Focus Ultra!

Puma Extra i engsvingel og raigras

Puma Extra er gitt off-label-godkjenning for bruk i gjenlegg og frøåra i engsvingel og raigras. Midlet kan brukes både om våren i gjenlegget og om våren og etter høsting i frøåra. Midlet bør ikke blandes med andre ugrasmidler.

Puma Extra har effekt mot markrapp, knerevehale og timotei.

Dosering er inntil 100 ml/daa i alle sprøyteringer.

Tidspunkt for sprøyting:

1. Om våren ved gjenlegg med eller uten dekkvekst, engsvingel eller raigras har 2-3 blad.
2. Om høsten i gjenleggsåret, etter høsting i frøåra til engsvingel og raigras.
3. Om våren i frøåra, når veksten er godt i gang og engsvingel eller raigras er minst 10 cm høy.

Av mulige tidspunkt anbefaler vi høstsprøyting, etter høsting av dekkvekst, da dette gir best kombinasjon av ugraseffekt og minst påvirkning på engsvingelen. Vårsprøyting vil gi et visst utslag på avlingen, som ikke er ønskelig.

Hvor dårlig kan enga være før vi gir den opp?

Etter hvert som plantene begynner å vise tegn til liv, er det lurt å ta en runde i frøenga, spesielt i 1. årsenga. Vi observerte en del svake gjenlegg i fjor høst som følge av kraftig dekkvekst og litt dårlig spiring av gjenlegget pga. tørre forhold.

Tell opp hvor mange planter du har pr kvadratmeter. Generelt bør en i grasfrøenger ha 50-100 planter/m², litt mindre for bladfaks og hundegras. I engkvein bør en ha noe flere planter. I rødkløver og hvitkløver er det ideelle 30-50 planter/m², men flekkvis kan vi tåle ned i 4-5 planter/m² om de er jevnt fordelt og samtidig er store. Ta gjerne kontakt med din lokale frøavlsrådgiver hvis du er i tvil.

Husk sprøytevask

Ved bruk av grasugrasmidlene, spesielt Agil og Focus Ultra minner vi nok en gang om viktigheten av god sprøytevask ved bruk av disse midlene, se etikettene. Slurv med dette kan få katastrofale følger i påfølgende kulturer som sprøyta brukes i.

Alle Frønytt finner du også på frøavlerlagets nettside <https://www.froavlerlaget.no>

Er du i tvil om frø – ta kontakt med din lokale frørådgiver.

Silja Valand	Norsk Landbruksrådgiving Viken	900 89 399
John Ingar Øverland	Norsk Landbruksrådgiving Viken	958 80 143
Trond Gunnarstorp	Norsk Landbruksrådgiving Øst	481 63 082
Astrid Gissing	Norsk Landbruksrådgiving Agder	917 63 115
Harald Solberg	Norsk Landbruksrådgiving Innlandet	957 69 860